

Tartu Kõrgem Kunstikool

Tekstiiliosakond

Käsitelgedel kootud põrandavaipade seeria

Lõputöö

Teele Tenso

Juhendaja: Veinika Västriku, MA

Tartu 2017

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. SIHTGRUPP	5
1.1 Küsimustik	5
1.2 Küsimustiku analüüs	6
2. TAI PADJAD INSPIRATSIOONIKS	14
3. VAIBA SEERIA PÕRANDAL ISTUVALE INIMESELE	16
3.1 Vaiba funktsioonid Eesti sisustuskultuuris	16
3.2 Põrandal istuvast elustiilist tulenevad lisaootused põrandavaibale	18
KOKKUVÕTE	19
KASUTATUD ALLIKAD	21
SUMMARY	22
LISAD	23
Lisa 1. Tai kolmnurkne padi	23
Lisa 2. Texniture	24
Lisa 3. Autori telgedel kootud vaip ja kanganäidised	25

SISSEJUHATUS

Põrandal istumise elustiil on tänapäeval Eestis aina rohkem levimas ning seda just eelkõige nooremate inimeste hulgas. Olulist rolli antud elustiili levikule nii Euroopas kui ka Eestis mängib Aasiast tulenev trend veeta oma igapäevaelu põrandal. Järjest rohkem luuakse erinevaid kohvikuid ja *lounge* stiilis klubisid, kus keskseteks sisustuselementideks on madalad lauad ja põrandal asetsevad padjad, mille peal on küllastajatel võimalik istuda või lamada. Põhirõhk on mugavusel ehk varem kasutusel olnud diivanid ja toolid on asendatud põrandapatjadega. Sõltuvalt kohviku või klubi stiilist võib lahendusi olla erinevaid, kus eesmärgiks on pakkuda külalistele mõnusat ajaveetmise võimalust ilma diivanil istumiseta. Näiteks on põrandal istumist nähtud kui osa teada-tuntud askeetlikust elustiilist, mis ühildub Skandinaavia disaini lähenemisega (Sujirapinyokul 2010).

Inimeste igapäevaelus on tekkinud vajadus põrandal istumise järele just ruumipuudusest. Nooremad inimesed elavad tihti rahalistel põhjustel väikestes üürikorterites, kus sageli on vähe ruumi, diivanid on ebamugavad või puuduvad üldse. Sellest tulenevalt eelistatakse suurema seltskonna puhul istuda põrandal. Ruumipuudus pole ainuke tegur, mis ajendab inimesi põrandal istuma. Tihti on inimesed sunnitud viibima põrandal just tervisest tulenevate probleemide tõttu. Näiteks seljavalude käes vaevlevad inimesed, sh lapseootel naised, peaksid regulaarselt tegema valu leevendamiseks harjutusi, mida on põrandal olulisel määral mugavam teha kui näiteks toolil (Suputtitada jt 2002: 171). Psühholoogilisest aspektist lähtuvalt võib põrandal istumine omada positiivset mõju inimestevahelisele suhetele ning suhtlusele. Varasemalt on leitud, et perekonna- ja sõprussuhted võivad olla paremad, kui inimesed istuvad koos põrandal, kuna põrandal olles on inimestel lihtsam üheskoos erinevaid tegevusi harrastada (Sujirapinyokul 2010). Leian, et lisaks tekitab põrandal istumine inimestes võrdsustunde ehk nad viibivad võrdsetes tingimustes. Antud olukorda mõjutab fakt, et toolid või diivanid võivad oma suuruselt, disainilt või asukohalt varieeruda. Näitena võib tuua olukorra, kus neli inimest istuvad kitsal diivanil ja üks inimene mugavas tugitoolis. Antud situatsioonis võivad ebamugavalt diivanil istuvad inimesed tunda ebaõiglustunnet ning tajuvad, et tugitoolis istumise õigust omav inimene asetseb nendest kõrgemal positsioonil.

Põrandal istumine võib sageli olla ebamugav, mistõttu võetakse istumise alla kas padi või vaip. Paljudel inimestel on elutoas põrandavaip, kuid sageli pole antud vaibal meeldiv istuda. Ebamugava olemise tingib näiteks vaiba materjal. Kui vaip on liiga õhuke, siis tajub

inimene pika istumise järel, et keha jääb kangeks. Vastupidine olukord esineb väga kohevate ja pehmete vaipadega, kus istuda on küll mugav, kuid näiteks nõusid on keeruline toetada. Eelistan ka ise põrandal istuda ning olen sageli kokku puutunud olukorraga, kus põrandavaibad ei vasta kõigile mugavust soodustavatele tingimustele, mistõttu pole põrandal istumine meeldiv. Sellest tulenevalt on käesoleva lõputöö eesmärgiks luua funktsionaalne põrandavaip inimestele, kes eelistavad istuda just vaiba peal.

Sihtgrupi vajaduste kaardistamiseks koostasın küsimustiku inimestele, kes eelistavad diivani või tooli asemel istuda põrandal. Uuringu kaudu soovisin kaardistada vastanute vajadusi ja ootusi seoses põrandavaibaga ning vastuste põhjal tuua välja harilikult kasutusel oleva põrandavaiba puudused põrandal istuva elustiiliga inimeste hinnangutele tuginedes.

Käesoleva lõputöö teoreetiline osa koosneb kolmest peatükist. Esimene peatükk kirjeldab lõputöö raames läbiviidud empiirilist uuringut ning tulemuste analüüsi, mis annab ülevaate sihtgrupi soovidest ja vajadustest seoses põrandavaibaga. Lõputöö teine peatükk keskendub Tai sisustuskultuuris 19. sajandil kasutatud kolmnurksele padjale, mis on minu lõputöö inspiratsiooniallikaks. Eeskätt inspireeris mind Tai kolmnurkete patjade näitel just nende funktsionaalsus, mis võimaldab neid kasutada kas istumise, lamamise, pikutamise või toetamise eesmärgil (Lisa 1). Kolmandas peatükis annan ülevaate vaipade funktsioonist Eesti sisustuskultuuris ning toon välja, milliseid lisafunktsioone ja omadusi vajab põrandal istuva elustiiliga inimene.

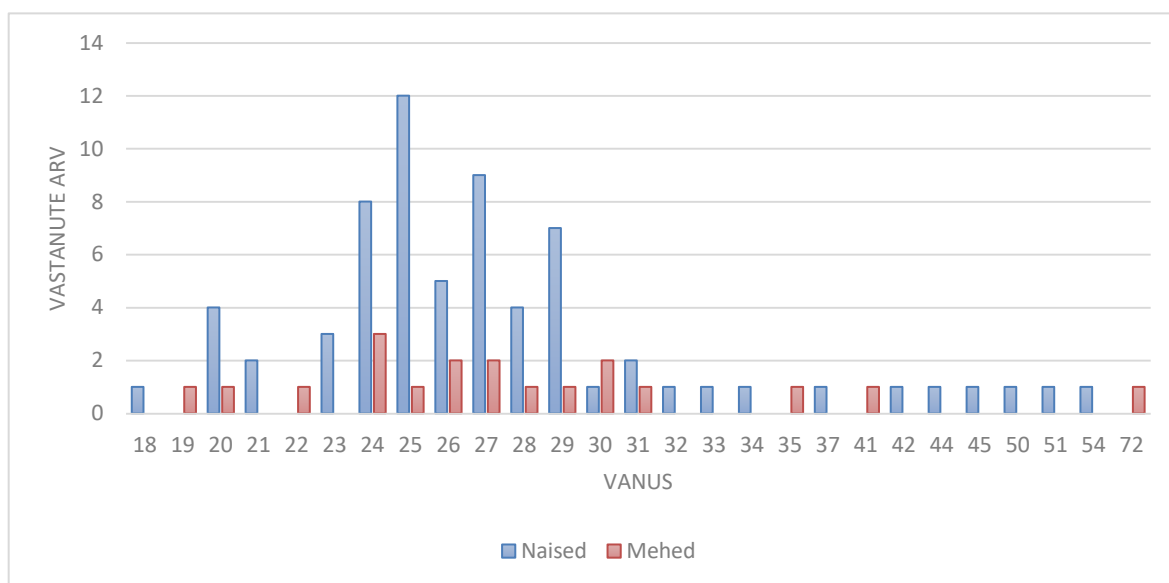
Lõputöö raames valmistasın praktilise tööna vaibaseeria, mis koosneb kolmest osast. Esimeseks osaks on suurem vaip koos istumiskõrgenduste ja tassihoidjatega ning teiseks osaks väiksem vaip, mida on võimalik vastavalt oma vajadustele kasutada lisavaibana, kui on näiteks rohkem külalisi, on ka rohkem istumispinda. Lisaks on antud väiksemat vaipa võimalik rulli keerates kasutada pikutamisel pealuse padjana või kokku lappides kõrgema istumiskohana, mis välistaks vajaduse haarata eraldi padja järele. Nende vaipade juurde kuulub kolmanda osana ka padi, mida saab kasutada nii istumisalusena kui vajadusel ka seljatoena.

1. SIHTGRUPP

1.1 Küsimustik

Käesoleva lõputöö üheks osaks on uuring, mille käigus soovisin esile tuua inimeste eelistused seoses põrandal istumisega ning ootused põrandavaibale. Küsimustik koosnes üheksast küsimusest, millest kuus olid esitatud vastusevariantidega ning kaks küsimust andsid vastajale võimaluse kirjutada oma vastus vabas vormis. Samuti lisasin küsimustiku lõppu küsimuse, mille kaudu oleks võimalik koguda andmeid vastajate vanuse ja soo kohta (joonis 1).

Küsimustiku levitamiseks kasutasin põhiliselt sotsiaalmeediat, mis võimaldas osaleda uuringus inimestel, kellele meeldib põrandal istuda. Lisaks palusin uuringus osaleda tuttavatel, kelle puhul oli teada, et nad eelistavad istuda põrandal ehk kuulusid käesoleva lõputöö sihtgruppi.

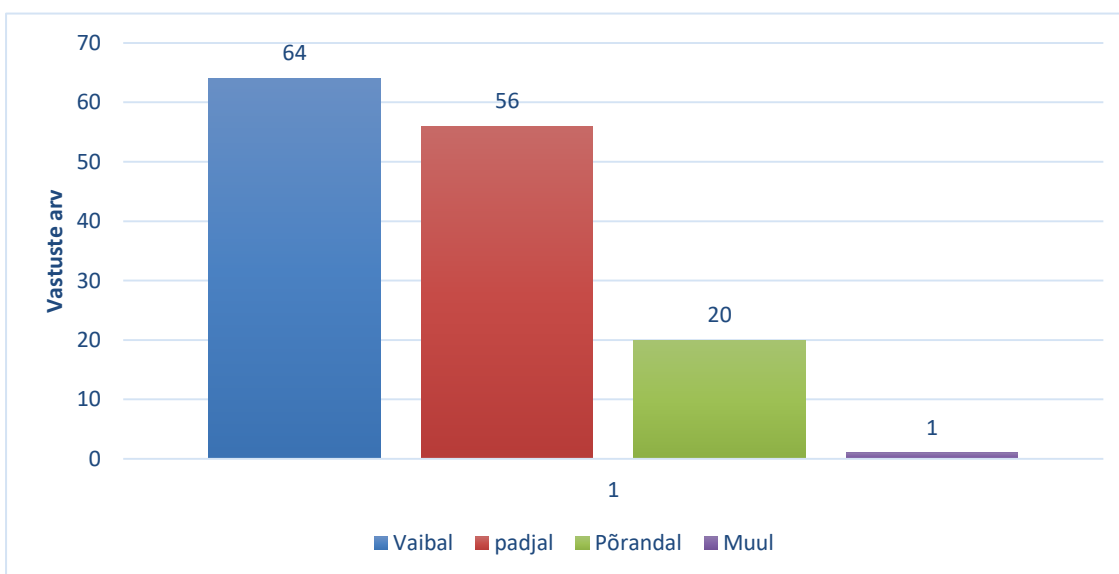
Joonis 1. Vastajate vanus ja sugu

1.2 Küsimustiku analüüs

Kokku osales uuringus 100 vastajat. Valikuvariantidega küsimuste puhul kasutasin vastuste analüüsimisel Excel 2013 programmi. Avatud küsimuste puhul tõin välja kõige populaarsemad ja huvitavamad vastused. On oluline tähele panna, et uuringus osales küll 100 inimest, kuid küsimuste puhul oli vastajatel võimalik valida mitu vastusevarianti. Sellest tulenevalt olen vastuste analüüsimisel ning joonistel välja toonud numbrid, mis tähistavad vastuste, mitte vastajate arvu. Otsustasin uuringus osalenud inimestele pakkuda võimalust valida mitu vastusevarianti, kuna inimestel on tihti vastavalt vajadustele erinevaid eelistusi, mis annab minule oma seeria välja töötamisel suurema mänguruumi.

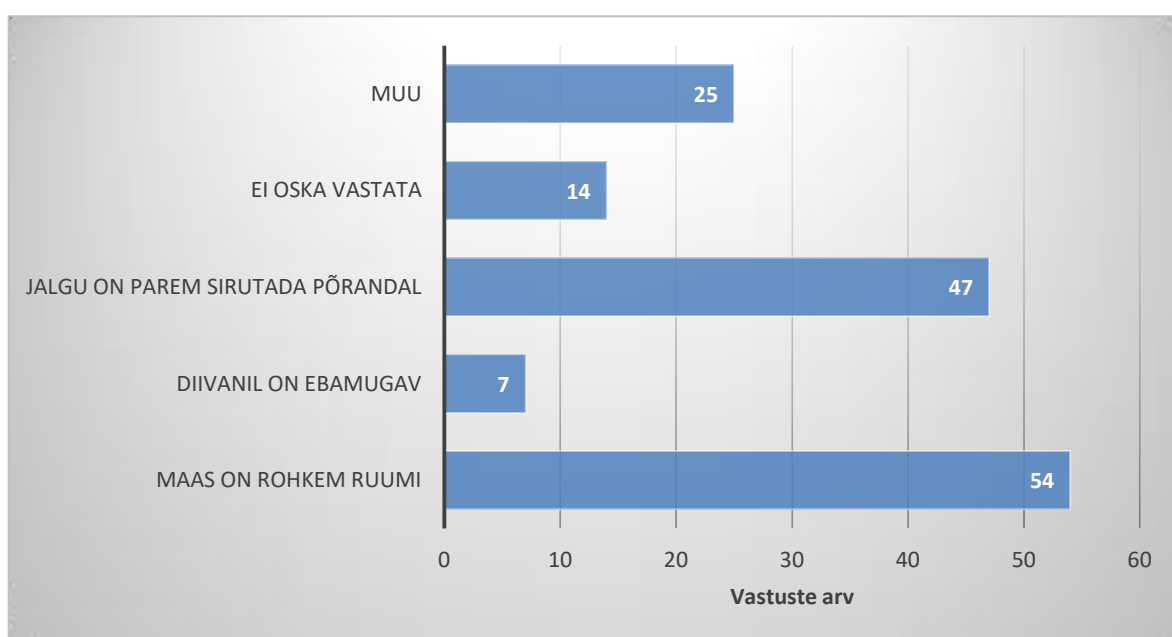
Oma vanuse ja soo avaldas 92 inimest, kellest eemaldas 5 vastajat, kuna nende vastused polnud korrektselt esitatud ning neid polnud võimalik kasutada tulemuste analüüsimisel. Uuringus osalesid inimesed, kelle vanusevahemik oli 18-72 eluaastat. Keskmiseks vanuseks oli 28 eluaastat. Kõige suurema osakaalu vastanutest moodustasid naised (78%) ja kõige rohkem vastanuid jäi vanusevahemikku 24–29 eluaastat.

Esimese küsimuse eesmärgiks oli välja selgitada vastajate eelistused seoses põrandal istumisega (joonis 2). Vastajatel oli võimalik märkida, kas nad eelistavad maas istudes kasutada vaipa, patja või soovivad nad istuda lihtsalt põrandal peal. Tulemuste analüüsimisel selgus, et 64 korda vastati, et eelistatakse istuda vaibal, 56 korda padjal ning 20 korda lihtsalt põrandal. 1 korda vastati muul viisil.

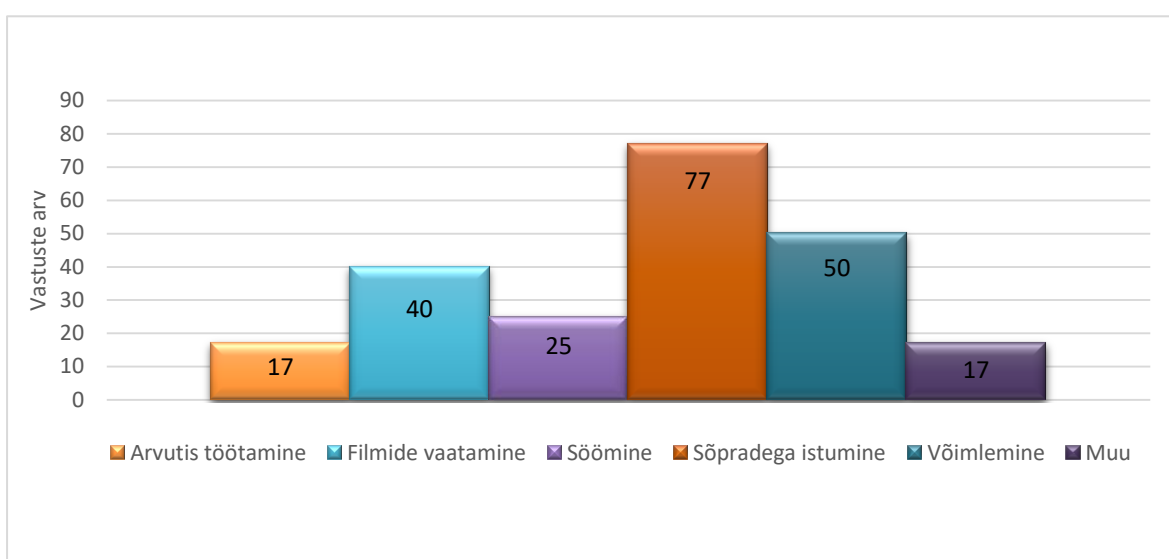
Joonis 2. Vastajate eelistused seoses maas istumisega

Teise küsimuse kaudu soovisin leida põhjuseid, mis mängivad rolli põrandal istumisel (joonis 3). Pakkusin vastusevariantidena välja kolm tegurit – maas on rohkem ruumi, diivan on ebamugav, põrandal on jalgu parem sirutada. Sobiva vastusevariandi puudumisel oli vastajatel võimalik märkida „ei oska vastata“ variant või lisada endapoolne vastus. Tulemustest selgus, et 54 korda vastati, et eelistatakse istuda maas, kuna seal on ruumi rohkem. Võrdlemisi populaarseks osutus ka tegur, et põrandal istudes on parem jalgu sirutada (47 korda valitud vastus). 7 korda toodi välja, et diivan on ebamugav ning 14 korda märgiti vastuseks, et ei oska konkreetset vastust öelda.

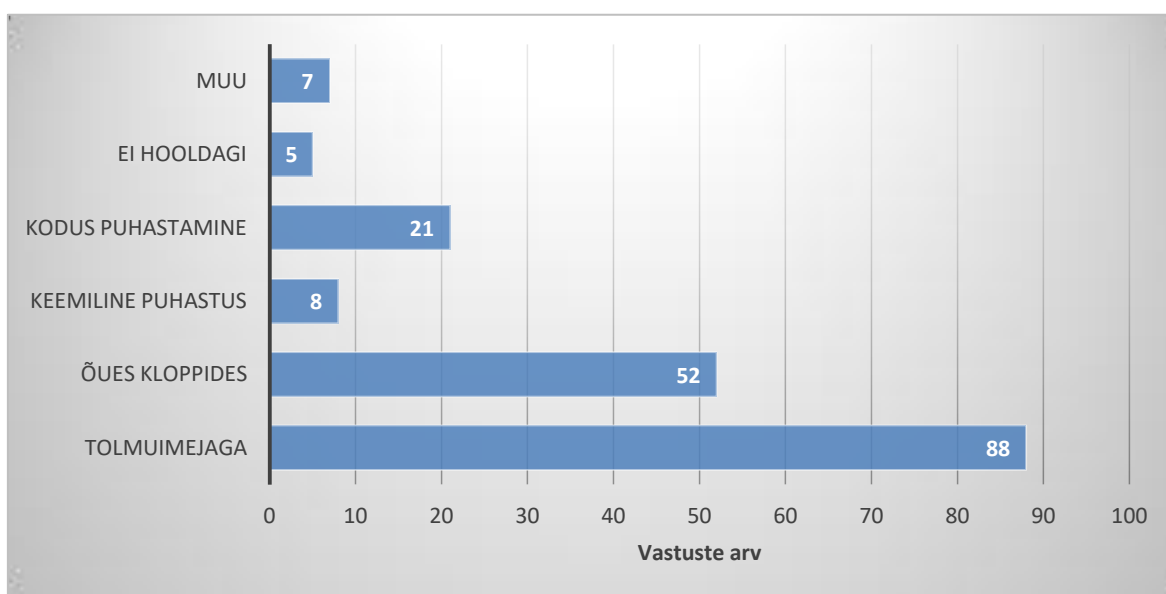
Joonis 3. Maas istumisega seotud põhjused

Kolmanda küsimuse eesmärgiks oli leida kõige sagedasemad tegevused, mida inimesed põrandal istudes harrastavad (joonis 4). Tõin vastusevariantidena välja arvutiga töötamise, filmide vaatamise, söömise, sõpradega istumise ning võimlemise. 77 korda märgiti vastuseks, et põrandal istudes meeldib sõpradega aega veeta, 50 vastuse põhjal võimeldakse põrandal, 40 vastuse näitel eelistatakse põrandal istudes filme vaadata ning 25 korda valiti variant, mille puhul eelistatakse põrandal istudes süüa. Antud küsimus on käesoleva lõputöö fookust arvestades olulise tähtsusega, kuna eesmärgiks on luua funktsionaalne põrandavaip, millel oleks inimestel mugav istuda või lamada ning harrastada oma meelistegevusi.

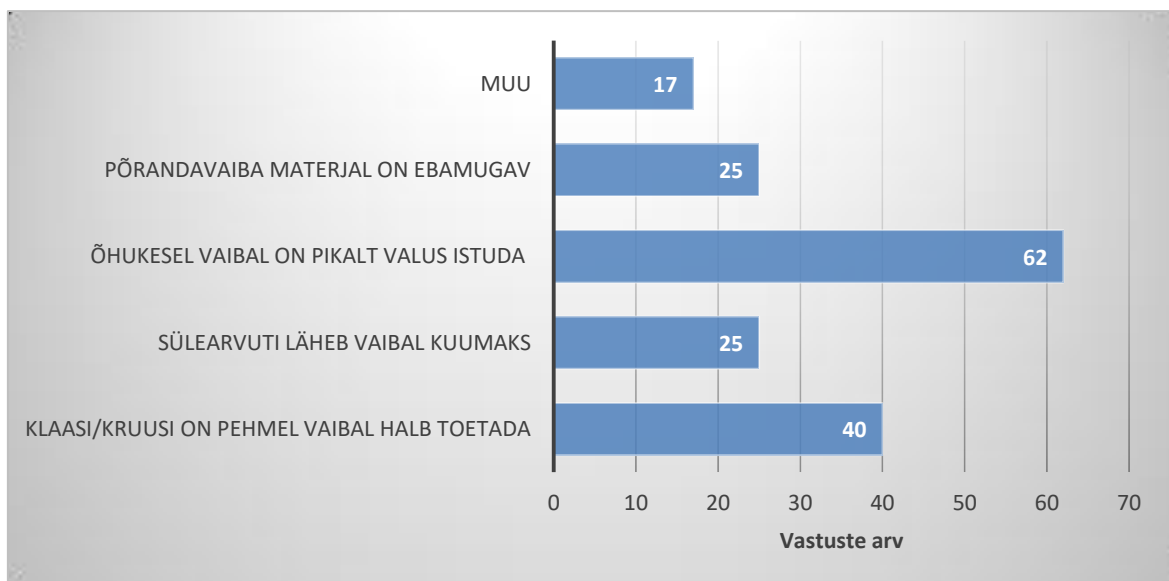
Joonis 4. Põrandal istumisega seotud tegevused

Vaiba omamisel on olulisel kohal ka selle hooldamine, mis tagab vaiba kena välimuse ning pikaegse kasutamise. Sellest tulenevalt lisasin uuringusse küsimuse, mille kaudu on võimalik määratleda, kuidas inimesed eelistavad oma vaipa hooldada (joonis 5). Vastusevariantidena oli välja toodud tolmuimejaga puhastamine, õues kloppimine, keemiline puhastus ja kodus puhastamine. Lisaks oli vastajatel võimalik valida „ei hooldagi“ variant, mille puhul laekus 5 vastust. Kõige populaarsemaks puhastusmeetodiks on tolmuimejaga puhastamine (88 vastust). 52 korda märgiti vaiba kloppimise õues, 8 korda valiti vastuseks vaiba hooldamiseks keemiline puhastus.

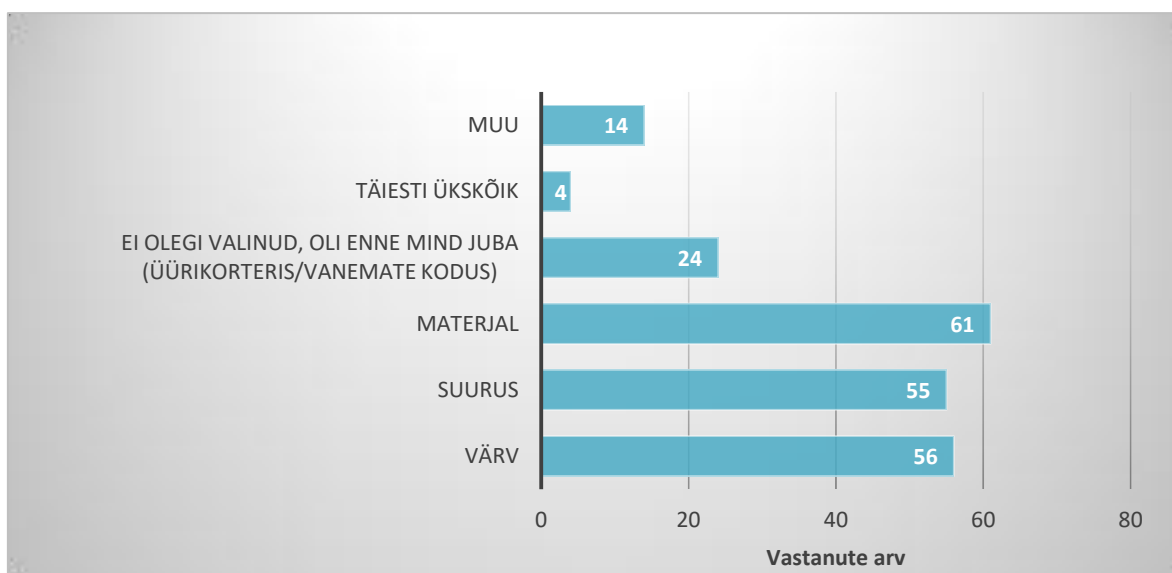
Joonis 5. Vaiba hooldamisviisid

Viienda küsimuse eesmärgiks on välja tuua oma põrandavaipade peamised puudused (joonis 6). Antud küsimus omab käesoleva lõputöö puhul märkimisväärset rolli, kuna aitab kaardistada põrandavaiba peamised miinused ning selle kaudu luua tulevikus põrandavaip, mille loomisel on üritatud vältida ebamugavust tekitavaid tegureid. Vastajatel oli võimalik valida nelja vastusevariandi vahel. Võimalike puudustena oli välja toodud näiteks asjaolu, et pehmel vaibal on kruusi/klaasi halb toetada, sülearvuti läheb vaibal olles kuumaks, õhukesel vaibal on pikaajaseks valus istuda ning põrandavaiba materjal on ebamugav. Tulemuste analüüsimisel selgus, et põrandavaiba suurimaks miinuseks peavad vastajad fakti, et õhukesel vaibal on pikaajaliselt valus istuda (62 vastust). 40 korda toodi välja, et pehmel vaibal on kruusi/klaasi ebamugav toetada. 25 korda valiti, et põrandavaibal läheb sülearvuti kuumaks, ning sama arv vastajaid (25) väitsid, et põrandavaiba materjal on ebamugav. Mul pole hetkel küll head lahendust sülearvuti kuumenemise vastu, kuid töötan selle kallal kuni leiän sobiva lahenduse.

Joonis 6. Põrandavaiba puudused

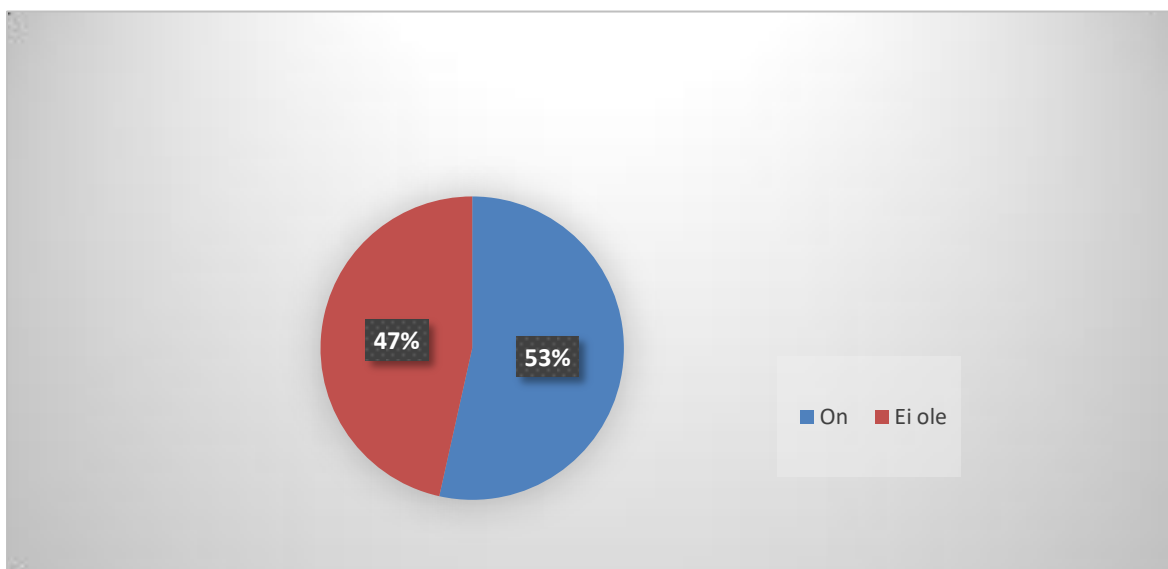
Kuuenda küsimuse puhul paluti vastajatel märkida tegurid, mis mängivad nende jaoks põrandavaiba valimisel olulist rolli (joonis 7). Võimalike teguritena tõin välja põrandavaiba värvi, suuruse ja materjali. Kui eelpool mainitud vastusevariandid polnud sobilikud, siis oli vastajatel võimalik märkida, et nad pole pidanud ise põrandavaipa valima (vaip oli juba üürikorteris olemas) või neil puuduvad eelistused põrandavaiba suhtes. Kõige olulisemaks teguriks põrandavaiba valimisel tõid vastajad välja materjali (61 märget). Samuti peetakse oluliseks põrandavaiba värvust (56 märget) ning suurust (55 märget). 24 korda märgiti, et pole pidanud ise põrandavaipa eelnevalt valima ning 4 korda oli vastatud, et ei oma põrandavaiba valimisel eelistusi.

Joonis 7. Vaiba valimisega seotud kriteeriumid

Seitsmenda küsimuse all palusin vastajatel kirjeldada oma unistuse vaipa, millele andsid vastuse 78 uuringus osalenud inimest. Tegemist oli avatud küsimusega ehk vastajatel oli võimalus oma unistuste vaiba kirjeldamisel olla loov. Vastuste lugemisel selgus, et vastajate hinnangul on oluline põrandavaiba meeldiv materjal, mis peamiselt võiks olla pehme ja kohev. Disaini puhul on keeruline ühtset vastust välja tuua, kuna põrandavaiba disaini puudutavad vastuseid esines seinast-seina. Lisaks põrandavaiba materjalile tõid uuringus osalenud inimesed välja asjaolu, et vaip peaks olema materjalist, mida on võimalik lihtsal viisil ja kiiresti puhastada või hooldada.

Kaheksanda küsimuse kaudu soovisin välja selgitada, kui suur osa vastajatest on lastega inimesed või omavad lemmikloomi (joonis 8). Samuti paluti neil märkida, millist rolli omavad põrandavaiba hooldamisel lapsed või koduloomad. Kokku laekus antud küsimusele 87 vastust. Suurem enamus vastanutest märkisid, et ei ela koos lastega ega oma koduloomi. Vastajad, kes omavad koduloomi (kass või koer) tõid välja, et vaiba hooldamisel on peamiseks probleemiks loomakarvad ning mustus, mis kandub vaibale looma käppade kaudu. Loomakarvad muudavad põrandavaiba hooldamise oluliselt komplitseeritumaks, kuna neid on keeruline vaiba küljest eemaldada. Lastega inimesed märkisid, et lapsed mängivad põrandavaiba määrdumisel olulist rolli. Peamiselt toodi välja vaibale kukkunud söögipuru ning mängimise käigus tekkinud mustus (plastiliini või vildikate jäljed).

Joonis 8. Lemmiklooma või laste olemasolu

Küsimustiku tulemuste analüüsimisel võib kokkuvõtlikult järeldada, et inimesed eelistavad eelistavad põrandal istudes kasutada põrandavaipa. Põrandal istumine annab inimestele rohkem ruumi liigutamiseks või jalgade sirutamiseks ning peamiselt eelistatakse põrandal istuda suuremas seltskonnas, mis omakorda mõjub positiivselt inimestevahelisele suhtlemisele. Põrandavaiba puhul peetakse väga oluliseks vaiba materjali ning paksust, kuna õhukesel vaibal on pikaajaliselt valus ja ebameeldiv istuda. Unistuste vaiba puhul olid keskseteks märksõnadeks pehmus ja kohevus, mis tagavad meeldiva olemise vaibal istudes või lamades. Põrandavaipa eelistatakse puhastada tolmuimejaga ning eriti oluline on see inimeste jaoks, kes omavad koduloomi või lapsi, kuna loomakarvad või toidupuru muudavad vaiba hooldamise keeruliseks.

2. TAI PADJAD INSPIRATSIOONIKS

Tai sisustuskultuuris kasutatud kolmnurksete patjade kohta annavad kõige rohkem informatsiooni vanade templite ja kloostrite seinamaalingud. Mõningad seinamaalingud pärinevad 19. sajandist, kus on selgelt välja toodud Tai padjad. Kohaliku rahvaarvamuse kohaselt sai Tai patjade valmistamine alguse Põhja-Tais, mida kinnitavad ka Põhja-Taist leitud vanad värvilised seinamaalingud (Sujirapinyokul 2010).

Minu töös korduvalt viidatud Ataphol Sujirapinyokul Rootsi Bora ülikoolis 2010. aastal kirjutatud magistritöö uurib, kuidas luua iseseisev tekstiilne objekt, mis inspireerub Tai kultuurist ning sobitud Skandinaavia disaini. Sujirapinyokuli eesmärgiks oli, et tema töö oleks ühiskondlikes ruumides nii sisustuselement kui realselt puhkamiseks kasutatav ala (Lisa 2). Ataphol Sujirapinyokul on ise Tai päritolu noormees, kelle hilisema loomingu kohta ma kahjuks infot ei leidnud.

Ühes vanimatest ja paremini säilinud Wat Gao kloostri, mis asub Chiang Rais, on seinamaalingutelt näha, et pooljumal Siamese istub kolmnurksel padjal. Tõenäoliselt kõige tähtsam kloostri seinamaaling Tai patjadest ja mattidest asub Wat Phumin Nanis. Antud seinamaaling on 150-175 aastat vana ning tegemist on kõige varasema näitega Tai patjadest. Asjaolu, et juba 175 aastat tagasi oli Tai patju ja matte kasutatud seinamaalingutes, näitab nende olulisust Tai kultuuris ja elus. Tai patjade valmistamine on traditsioonide kohaselt olnud nii meeste kui naiste töö. Kanga värvid ja kaunistused valis välja naine, kes hoolitses ühtlasi ka kudumise eest. Seevastu füüsilise töö ning patjade puuvilla täistoppimise eest kandis hoolt mees. Tänapäeval valmistatakse antud patju tööstuslikult.

Tais istutakse põrandal juba pikkade traditsioonidega, kuna seal on põrandad ehitatud maapinnast väga kõrgele, mis aitab ära hoida üleujutustest tingitud kahjustusi. Ühtlasi parandab grupis põrandal istumine suhteid nii perekonnasiseselt kui sõpruskonnas olevate inimeste vahel. Kahtlemata on järjest pikalt põrandal istumine väga ebamugav (Sujirapinyokul 2010). Põrandal istumise traditsioon on Tais püsinud tänaseni ning seda ka avalikes kohtades, nagu restoranid ja klubid. See tähendab, et välisjalanõudega kuhugi siseneda ei tohi, kuna seda peetakse äärmiselt ebaviisakaks. Puhkamispiirkondades on see siiski arusaadav ja lubatav, kuna kõik on väga liivane ning jalanõudega siseruumides käimine viiks selleni, et ka siseruumides oleks suur kogus liiva. Seetõttu on kõikide asutuste uste taga riiulid, kuhu külastajad saavad oma jalanõud jätta. Minu tuttavad on selle

kohta naerdes öelnud, et Tais on väga hea puhata, sest enamuse puhkuse veetsid nad külili olles, kuna kuurortides on Tai kolmnurksed padjad kõikides asutustes ainukesed istumis- ja lamamisvalikud.

3. VAIBA SEERIA PÕRANDAL ISTUVALE INIMESELE

3.1 Vaiba funktsioonid Eesti sisustuskultuuris

Inimesed klassifitseerivad asju enda ümber. Sel eesmärgil annavad nad asjadele nimed, millel on mingi tähendus. Kattevaipade nimetused väljendavad eseme kasutamise kohta, viisi või aega, samuti ka materjali, valmistamise tehnikat ja dekoratiivset kujundust. *Meie materiaalne ümbrus on kultuuris toimivate normide, väärtuste ja hoiakute visuaalselt jälgitav pool. Esemeid valides ja kasutades eeldame me, et teame koodi* (Kõresaar 1999). Inimene kasutab asju, et väljendada enda kohta midagi, ja sellega seoses soovi olla osa grupist, või vastanduda grupile. Esemed näitavad isiklikke omadusi ja väärtushinnanguid. *Elamisisustuses täidab kattevaip küllastajatele suunatud teate rolli. Mingil määral esitab ta kasutaja omadusi, reegleid ja norme, kuidas käituda* (Kõresaar 1999). Hetkel on minu vaiba nimetus põrandavaip. Erinevaid sõnu, termineid ja oma sihtgruppi uurides olen saanud väljendeid nagu *harilik põrandavaip*, mis peaks tähistama põrandavaipa, millel ei ole rõhku pandud mitmekülgsel mugavale põrandal elamisele. Ühtlasi *põrandal elamine* ja *põrandainimesed* on käinud sõnad, millega olen lühidalt kokku võtnud oma sihtgrupi kirjeldust ning sihtgrupi inimestele on need väljendid väga meeldima hakanud. Nendest võib välja kujuneda tulevikus hoopis minu funktsionaalsuse vaiba uus nimetus.

Kattevaipade nimetused väljendavad eseme kasutuse kohta, viisi või aega, aga võivad väljendada ka valmistamise tehnikat või materjali. Varajaselt kasutusele tulnud "vaip" on algselt olnud kasutusel üleviske tähenduses, mille ta kohati on säilitanud ka 20. sajandil. Vaipu ehk üleviskeid kasutasid 13. Sajandil sakslased ja läti ja liivi sõjamehed, ning tõenäoliselt ka eesti mehed. Sõna "vaip" on tähendanud näiteks ka õlasalli ja tekki. "Sõba" kattevaibana on pigem tuntud saartel, 19. sajandi teiseks pooleks oli Saaremaal sõba magamisvaiba tähenduses, "Vaip" on söngi- ja sõiduvaiba tähendusena olnud omane kogu Eestile. 17. Sajandil liitus sellele paralleelselt nimetus "tekk", 18. sajandil tähendas "vaip" talupojatekki, st. - seostus kindla sotsiaalse kihiga. Hilisemates keeleteadetes seostatakse "vaipa" vaid väheste vanemat tüüpi kattevaiba, või aktiivsest keelepruugist kadunud sõnaga (Kõresaar 1999).

Esemed on saanud nimetusi ka oma kasutamisest lähtuvalt, kuna selle kaudu on kerge saada selget informatsiooni eseme vormist ja kasutamisest. Näiteks ajal kui sõiduvaip kujunes välja esindustekstiiliks, hakati neid eraldi tellima ja valmistama, seetõttu muutus nende nimetus "sõidutekk", mis omakorda jagunes vastavalt funktsiooni eripäradele

istmetekk ja põlvepealsetekk, mõlema funktsiooniga kattevaiba tähistamiseks kasutati nimetust "saanivaip" (Kõresaar 1999)

19. sajandi lõpul ning 20. sajandil, mil talupoegade eluruumide tekstiilid rikastusid dekoratiivselt põrandariiete ning seina- ja põrandavaipade poolest, ilmus kasutusele ka saksa päritolu sõna "teping" kattevaipade tähistusena, vahel öeldi nii põrandariiete kohta, üldiselt aga siiski väikeste põrandavaibakeste nimetusena. Põrandarõivas on nimetus pikkade, kitsaste, enamasti kaltsuribadest, aga ka linasest ja villasest lõngast kootud põrandakatete tähistamiseks. Põrandavaibaks nimetati algselt vaid suuri kootud või tikitud põrandariietest poole laiemaid kattevaipu. Tehnika kõrval oli laius ja pikkus põrandariide ja -vaiba eristamise põhikriteerium (Kõresaar 1999)

3.2 Põrandal istuvast elustiilist tulenevad lisaootused põrandavaibale

Praktilise töö väljund on suur põrandavaip väiksemate kõrgenduste-lisadega. See kahtlemata ei ole lõplik valmistoode. See on esimene prototüüp minu loodavast ja loodetavasti kasvavast seeriast, mille annan tarbijale koju kasutamiseks ja mille pealt saan oma ideed edasi arendada kasutaja tagasiside põhjal. Protsess oma sihtgrupi vajaduste rahuldamiseks on kahlemata mahukas ning aeganõudev. Esimese vaibaga lahendan vaid kõige esimesi ja lihtsamaid probleeme põrandal mugavaks olemiseks. Koon käsitelgedel täiskoekirjalises tehnikas puuvillased vaibad, pehmed, aga mitte kohevad. Kohvitassihoidjad, või mõne muu nõu, on tugevdatud takuköiega, et tass oleks kindlamini fikseeritud. Istumiseks on kõrgemale tõstetud kohevam koht pärlpöimes. Lisab vaibale ka personaalsust, kuna vaip vastab kliendi soovile ja vajadustele. Vaipa saab liigutada korteris ringi koos mööbliga, kui tekib vajadus asukoha vahetuseks. Ühtlasi kui minu juurde tuleb inimene ja ütleb, et tahab, et olekski ainult kõrged kohad (pärlpöime) ja nende vahel tassihoidjad, ei ole see minu jaoks probleem, kuna selle küsimustiku ja inimestega vestlemiste põhjal olen teada saanud, et väga paljudel põrandal istujatel on erinevad vajadused. Ma ei saa ühe vaibaga neid kõiki lahendada, aga ma saan pakkuda teenust, kust iga tarbija saab minult enda vajadustest lähtuvalt täpselt sobiva vaiba.

Vaip 148x160 sentmeetrit mõõduga lahendab probleemi nõude toetamiseks ning kaheks istumiskohaks. Samuti võib üht istumiskõrgendust kasutada hoopiski sülearvuti hoidmiseks. Teine vaip on lisavaip, mis annab kasutajale kas laienenud istumispinna, kõrgema istumiskoha või rullikeeratuna täidab padja funktsiooni. Komplekti kuulub ka üks padi, mis sobib nii seljatoeks kui istumiseks.

Lisaks oma komplektile eksponeerin erinevaid kangapäidiseid, missuguseid mustreid on võimalik saavutada sama rakendusega, kuid erinevalt tallates (Lisa 3).

KOKKUVÕTE

Põrandal istumine ning sellega kaasnev elustiil on nii Euroopas kui ka Eestis muutumas aina populaarsemaks. Aasiast pärinevat trendi on oma interjööri kasutanud mitmed kohvikud ja *lounge* stiilis klubid, kelle eesmärk on muuta külaliste olemine võimalikult mugavaks ja koduseks. Põrandal istumise puhul saab välja tuua mitmeid positiivseid aspekte. Näiteks aitab põrandal istumine leevendada ruumipuudust või tervisega seotud ebamugavat olemist ning mõjub positiivselt inimeste omavahelisele suhtlusele. Käesolev lõputöö koosneb kolmest peatükist, kus kirjeldan lõputöö raames läbiviidud uuringu tulemusi, annan ülevaate Tai patjadest ning oma põrandavaiba seeriast, mis on mõeldud põrandal istuvale inimesele.

Minu lõputöö üheks oluliseks osaks on läbiviidud uuring, mille kaudu soovisin koguda informatsiooni põrandal istumise kohta ning saada teada, milline on vastajate suhtumine põrandavaipadesse. Kokku osales uuringus 100 vastajat ning küsimustikuga on võimalik tutvuda sihtgruppi analüüsisivas peatükis. Uuringu tulemuste analüüsimisel selgus, et inimesed eelistavad põrandal olles istuda vaibal, kuid tihti pole see erinevatel põhjustel nende jaoks meeldiv ega mugav. Sihtgrupil esines mitmesuguseid probleeme. Näiteks toodi välja, et pehmel vaibal on keeruline asju toetada või sülearvutiga ebamugav töötada, kuna see võib vaibal olles liiga kuumaks minna. Seevastu õhukesel vaibal on pikaajaliselt ebamugav istuda või pikutada. Kui vastajatel paluti kirjeldada ideaalset vaipa, siis olid domineerivateks märksõnadeks pehmus, meeldiv materjal ning lihtsasti puhastatavus.

Lõputöö praktilise osa ehk põrandavaiba seeria jaoks sain inspiratsiooni Tai patjadest, mille ajalugu ulatub juba 19. sajandisse. Just Aasiast on alguse saanud põrandal istumise traditsioon, kuna see mõjutab erinevaid aspekte inimeste elus. Põrandal istumise tava on Tais niivõrd oluline, et on olemas isegi etiketireeglid, mis kehtivad näiteks jalatsitega ruumi sisenemisele. Minu esimeseks prototüübiks on vaip, mis pakub lahendusi eelkõige hommikukohvi nautimiseks. Vaibale on loodud spetsiaalsed kohad, kuhu on võimalik turvaliselt nõusid, näiteks kohvitassi, toetada. Lisaks lõin oma vaibale pehmendatud kõrgendused, mida saab kasutada nii istumise all kui ka sülearvuti alustoena. Kolme osalisse seeriasse kuuluvad ka lisavaip ning padi. Lisavaipa on tarbijatel võimalik kasutada istumisala laiendamiseks, istumisalusena või padjana. Seeriasse lisatud padi sobib samuti istumiseks või näiteks seljatoeks. Seeria erinevaid osasid ning disainilahendusi on lõpptarbijal võimalik vastavalt oma soovidele rakendada, et neil oleks antud põrandavaibal

võimalikult meeldiv ja mugav viibida. Kuigi inspiratsiooni oma töökaiguks sain Tai kolmnurksetest patjadest, siis on oluline välja tuua, et antud padjad erinevad selgelt minu loomingust, kuna Tai kolmnurksed padjad on pigem matid kui vaibad. Inspiratsioon seisnes eelkõige funktsionaalsusel ning põrandal mugavaks olemisel ning toetamisel.

KASUTATUD ALLIKAD

Kõresaar, E. (1999). *Vaip - Tekki muodi asi*. Tartu: Etnoloogia õppetooli väljaanne.

Sujirapinyokul, A. (2010). *Texniture, a freestanding functional textile object*. The Swedish School of Textiles. University of Borås. <http://remfabriken.se/wp-content/uploads/2010.8.6-ataphol-master.pdf> 15.05.2017

Suputtitada, A. & T. Wacharapreechanont, P. Chaisayan. (2002). *Effect of the „Sitting Pelvic Tilt Exercise“ During the Third Trimester in Primigravidas on Back Pain*. Journal of the Medical Association of Thailand, 87. https://www.researchgate.net/profile/Areerat_Suputtitada/publication/11200023_Effect_of_the_sitting_pelvic_tilt_exercise_during_the_third_trimester_in_primigravidas_on_back_pain/links/55f6d82208aeba1d9eed8369.pdf 15.05.2017

Thai Pillows: An Information Resource. (2016). [WWW] <https://mythailand.blog/2016/09/13/thai-pillows-2/> (22.04.2017)

SUMMARY

My final thesis is about handwoven rugs for sitting on the floor. I will weave series of rugs, which complete each other for cozy and comfortable time-spending on the rugs. My target group is people who prefer to sit on the floors, regardless of the sofas and chairs in the room. Series start with one big rug and few smaller ones, for the extra softness or extra space on rugs, for example, when friends come to visit and everyone wants to be on the rug.

Sitting on the floors is becoming more and more popular in Estonia, and that specially amongst young people. It may have to do something with small rental apartments with no or uncomfortable furniture, but it may also have to do something with the fact, that on the floor is so much more space.

I got my inspiration from Thailand triangle pillows, which are so functional in many different ways, for comfortable lying on the floor time. The thing different between Thai triangle pillows and my rugs, is the fact, that I am actually concentrating that they remain rugs where you can also walk on. Thai triangle pillows are more or less sofas. When I conducted the questionnaire for my target group, I found out, that these kind of directed rugs for floor-living are really hard to find. Half of rugs are big and soft, where you can't hold your dishes, mugs or laptops, and the other half are comfortable for putting your mug there, but it hurts to sit for long period of time. So that's why I have developed rugs, that are actually comfortable to walk on, they have smaller softer higher places to sit on and also some special places to put your dishes to. It means, every rug I make, is personal. They are all individual for the person I weave them to, considering their needs and preferences.

LISAD

Lisa 1. Tai kolmnurkne padi

Allikas: https://www.uniquely-thai.com/PDGImages/-8747550133165587967_1.jpg

Lisa 2. Texniture

Allikas: Sujirapinyokul, A. (2010). *Texniture, a freestanding functional textile object.*

Lisa 3. Autori telgedel kootud vaip ja kanganaidised

Foto: Andero Kalju